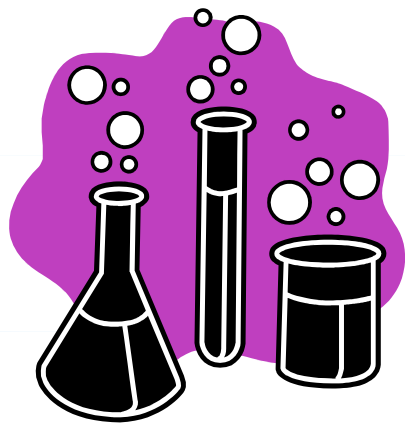

* LABORATORNÍ VYŠETŘENÍ v IM

Základní přehled

* Odběr biologického materiálu

* *Význam pro diagnostiku, rozhodování o způsobu léčby, monitoring léčby a zhodnocení průběhu rekonvalescence*

- * *Vzorky:*
1. tělní tekutiny - krev, likvor, žal.
  2. tělesné sekrety - slizniční, punktát
  3. exkrementy - moč, stolice, sputum
  4. tkáně - patol. útvary, biopsie

* Základní podmínky

- * *Účelná a cílená indikace vyšetření*
- * *Přesnost a spolehlivost vyš.*
- * *Dostupnost výsledku co nejdříve*
- * *Správná interpretace výsledku*
- * *Orientační referenční meze*

* Faktory ovlivňující správnost a přesnost výsledku

- * Fáze :
1. preanalytická
  2. analytická
  3. postanalytická

* 1. Preanalytická fáze

doba od indikace odběru až po doručení vzorku ke zpracování

- indikace, poučení a příprava pacienta, příprava zkumavek, žádanek, technika provedení odběru, vlastní odběr, zacházení s biologickým materiálem po dobu transportu do laboratoře, doba transportu...

* Možnost preanalytické variability analýzy

Faktory:

neovlivnitelné

* *pohlaví, věk, rasa, biorytmy*

(denní doba, roční období)

* *gravidita*

(hladiny hormonů, ↓ Fe ...)

* Možnost preanalytické variability analýzy

Faktory :

ovlivnitelné

* Fyzická zátěž

(↑krea, ↑laktát, ↑protein (dehydratace), ↓urea, ↓lipidy...)

* Vliv stravy

(přesun hormonů, enzymů, vody, metabolismus)

* Lačnění - glykémie, krevní lipidy

* Vliv alkoholu, léků, kouření...

* variabilita při vlastním odběru

* Tělesná poloha:

vstoj x vleže (přesun vody a iontů z plazmy do intersticia -zahuštění plazmy, posturální stres)

* Turniket:

po 1 min. přesun vody a iontů do intersticia, ↑koncentrace bílkovin, ABR - ↓pH, ↓pO₂, ↑pCO₂ „cvičením“ ↑K

* Hemolýza

nešetrné zacházení se vzorkem, špatný poměr krev x přísada ve zkumavce

* variabilita při vlastním odběru

* Kontaminace :

- *infuzí*

naředění, heparin. zátka, parentarální výživa

- *desinf. činidel*

u kapilárních odběrů

- *intersticiální tekutinou*

nadměrný tlak v místě okolí vpichu

- *vliv protisrážlivých činidel*

protisrážl. činidlo x množství krve

* Zdroj variability mezi odběrem a zpracováním

* Vliv skladování vzorku, vliv teploty, transportu, doby od odběru do analýzy, materiál odběrové nádoby

- koag- nechladiť! chlad aktivuje srážlivý faktor

- Po odběru - 4-6 x otočit, netřepat!

- Ztížený odběr

úměrně množství x protisrážl. činidlo

- Odběr z kanyly - aspirace 20ml

* Identifikace vzorku

- * Štítek pacienta - čárový kód, e-žádanka
- * Jméno a příjmení
- * Rodné číslo
- * Kód pojišťovny
- * Aktuální číselná diagnóza
- * Oddělení, tel. linka, razítko
- * Jméno ord. lékaře
- * Datum a čas odběru
- * Požadované vyšetření
- * Medikace (u koag - heparin, LMWH)

* 2. Analytická fáze

3. Postanalytická fáze

* Laboratorní zpracování vzorků - metody
vyhodnocení, přesnost a správnost

* Výsledky vyšetření , referenční meze

(rozdíl věk, pohlaví) nebo stanovení optimální
hodnoty

* Vyhodnocení neshod

- * *Sražená krev = nelze opakovat (nový odběr)*
- * *Nesprávné množství*
- * *Neoznačená zkumavka*
- * *Nedostatečně vyplněná žádanka*
- * *Biologický materiál bez žádanky/průvodky*
- * *Znečištěná žádanka / vzorek*
- * *Nedostatečné označení*

* ...to znamená ...

- * Zdržení - očekáváme výsledky
- * Nemožnost zpracování - nový odběr
- * Dyskomfort pacienta - opakovaný odběr
- * Kroky navíc - sanitář nás nebude mít rád

*Přestávku

???

